

ULUSLARARASI SOSYAL ARAŞTIRMALAR DERGİSİ THE JOURNAL OF INTERNATIONAL SOCIAL RESEARCH

Cilt: 12 Sayı: 66 Ekim 2019

www.sosyalarastirmalar.com

Issn: 1307-9581

Volume: 12 Issue: 66 October 2019

www.sosyalarastirmalar.com

Issn: 1307-9581

Doi Number: <http://dx.doi.org/10.17719/jisr.2019.3633>

ÇOCUKLARIN GÖZÜYLE MÜZİK VE MÜZİK ETKİNLİKLERİ

PERSPECTIVES OF PRESCHOOL CHILDREN TOWARDS MUSIC AND MUSIC ACTIVITIES

Şehriban KOCA*

Öz

Bu araştırma okul öncesi çocukların müzik ve müzik etkinliklerine yönelik bakış açılarını belirlemek amacıyla yapılmıştır. Yapılan bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden açık uçlu duyarlaştırmacı görüşme tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2016 yılında Mersin il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak hizmet veren bir anaokuluna devam eden 60-72 aylık toplam 52 çocuk oluşturmaktadır. Araştırmada elde edilen veriler betimsel analiz tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Ses kayıt cihazına kaydedilen veriler daha sonra yazılı doküman haline getirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre çocukların tamamı müziği sevdiğini ifade etmişlerdir. Araştırmaya katılan çocuklar (f=24) müziği "şarkı söylemek" olarak ifade etmişlerdir. Çocukların büyük çoğunluğunun (f=32) tanıdığı müzik aleti "davul" olmuştur. Araştırma sonucu çocukların en çok sevdikleri müzik etkinliklerinin şarkı söyleme (f=21) ve ritim etkinlikleri (f=10) olduğu görülmüştür. Okul öncesi çocuklar sınıflarında en çok yaptıkları müzik etkinliklerinin şarkı söyleme (f=20) ve oyun-dans (f=10) olduğunu belirtmişlerdir. Araştırma sonucu elde edilen bulgular literatür ışığında tartışılarak önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Okul Öncesi, Çocuklar, Müzik, Müzik Etkinlikleri, Müzik Eğitimi.

Abstract

This study was conducted to determine the perspectives of preschool children towards music and music activities. In this study, qualitative research open-ended sensory interview technique was used. The study group consisted of 52 children, 60-72 months old, attending a kindergarten in the city center of Mersin in 2016. The data obtained from the research were analyzed by using descriptive analysis technique. The data obtained as a result of the research was arranged by taking into consideration the questions used in the interview process. The data recorded in the voice recorder was then written into the document. In this study, direct quotations have been tried to increase reliability. According to the results of the research, all children stated that they liked music. The majority of the children (f = 24) who participated in the study expressed the music as singing. The musical instrument known to the majority of children (f = 32) has been drums. As a result of the research, it was seen that the most liked music activities of children were singing (f = 21) and rhythm activities (f = 10). Preschool children stated that the music activities they performed most in their classes were singing (f = 20), and play-dance (f = 10). The findings of the study were discussed and recommendations were made in the light of the literature.

Keywords: Preschool, Children, Music, Music Activities, Music Education.

* Doç. Dr., Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi GSEB Müzik Eğitimi ABD, seheriban.koca@mersin.edu.tr

1. GİRİŞ

Çocuğun bir bütün olarak gelişiminde önemli bir yere sahip olan okul öncesi eğitim içerisinde müzik ve müzik etkinlikleri önemli bir araç olarak karşımıza çıkmaktadır. “Erken çocukluk döneminde müzik eğitiminin amacı, çocuğun duygusal, bilişsel, dil ve psiko-motor gelişimlerine yardımcı olmak başka bir deyişle çocuğun duyduklarını, düşündüklerini ritim ve şarkılarla serbestçe ifade edebilmelerini çocuğun müzik kültürü ile tanışmasını ve müzik sevgisini kazanmasını sağlamaktır” (Meb, 2012, 4).

Okul öncesinde müzik etkinlikleri çocukların sevdikleri etkinliklerin başında gelir. Yapılan birçok araştırma da (Fox, 2000; Gruhn, 2002; Snyder, 1997), çocukların müzikten hoşlandıklarını zevk aldıklarını ve doğal olarak duygularını müzik yoluyla ifade ettiklerini bildirmektedir. “Müzik, müziğin geliştirdiği duygular ve imgelelere olan özenin gelişmesine yardımcı olur” (Öztürk, 1996, 5).

Okul öncesi eğitimi programında yer alan müzik etkinlikleri ses ve müzik dinleme ve ayırt etme çalışmaları, ritim çalışmaları, şarkı söyleme, çalgı çalma, yaratıcı hareket ve dans ve müzikli öykü oluşturma çalışmalarından oluşmaktadır. “Bu etkinlikler, doğru ve nitelikli müzik dinleme, söyleme ve çalma alışkanlıklarını çocuğa kazandırmanın yanı sıra, yerel, ulusal ve evrensel çocuk müziğini tanımasını da destekler. Ayrıca bu etkinlikler, bireysel olarak ve toplulukta müzik yapma, başkalarını dinleme, iş birliği yapma gibi sorumluluklar kazandırır” (Meb, 2013, 48), çocukların bilişsel, dil, motor, sosyal ve duygusal becerilerini artırır (DeNora, 2000; Hikiji, 2005; Koelsch, 2010; Ilari, 2016; Willems, 2011).

Müzik çocuk üzerinde, sosyal yönden, paylaşma ve üretmeyi sağlar (Öztürk, 1996, 5). “Çocuğun kendini ifade edebilme, yargılama ve değerlendirme yapabilme, yaratıcılık gibi becerilerinin gelişerek sonunda estetik zevklere sahip olabilmesi için müzik etkinliklerine gereksinim vardır” (Güler, 2006, 5). Yurt dışında yapılan araştırmalarda (Winsler, Ducenne ve Khoury, 2011) okul öncesi dönemde müzik eğitiminin çocukların öz düzenleme becerilerine katkıda bulunduğu ifade edilmektedir. Türkiye’de yürütülen birçok araştırmada ise (Kandır ve Türkoğlu, 2015; Koca, 2016; Sönmezöz ve Hakyol, 2016; Sözbir ve Çakmak, 2016) okul öncesi kurumlarda müzik etkinliklerinin planlama, uygulama ve değerlendirme boyutlarında eksiklikler olduğunu, ayrıca müzik etkinliklerinin uygulanmasında öğretmenlerin müziksel donanımları ve fiziki şartların uygun olmaması sebepleriyle güçlükler yaşandığı belirtilmektedir.

“Araştırma süreçlerinde bilginin yaratılmasında, çocukların katkısının gerekliliği düşünülmesi gereken önemli bir boyut olarak vurgulanmaktadır. Çocukların katılımıyla gerçekleştirilmiş olan araştırma süreçleri, hem çocukların yaşamlarını olumlu yönde etkileyen bulguların elde edilmesi, hem de çocukların katılımcı oldukları bu süreçte edindikleri özel deneyimler açısından önem taşımaktadır” (Şahin ve Dostoğlu, 2014, 612). “Holmes (2005) ve Clark (2005, 2010) bu yaş grubundaki çocukları sosyal olarak yetkin ve kendi yaşamlarının uzmanı olarak tanımlamakta, çocukların sesinin duyulması ve çalışma süreçlerinde onlardan bilgi alınması gerektiğine dikkat çekmektedir” (Akt. Şahin ve Dostoğlu, 2014, 612).

Ülkemizde okul öncesinde yapılan araştırmalar ve literatür incelendiğinde, çocukların müzik ve müzik etkinliklerine yönelik bakış açılarını yansıtan araştırmalara rastlanmamıştır. Yapılan araştırmaların daha çok öğretmen ve öğretmen adaylarıyla gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu nedenle araştırmada okul öncesi çocukların müzik ve müzik etkinliklerine yönelik bakış açılarını belirlemek ve yansıtmak amaçlanmıştır. Bu doğrultuda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Çocukların müziğe yönelik düşünceleri nelerdir?
2. Çocukların müzik etkinliklerine yönelik düşünceleri nelerdir?
3. Çocukların sınıflarında yapılan müzik etkinlikleri nelerdir?
4. Çocukların müzik aletlerini tanıma durumları nasıldır?

2. YÖNTEM

Bu araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden bir olan açık uçlu duyarlaştırmacı görüşme tekniği kullanılmıştır. Açık uçlu duyarlaştırmacı görüşme kapsamında “standart, önceden hazırlanmış sorular olmadığı gibi, yanıtlarda da herhangi bir kısıtlama söz konusu değildir. Araştırmacı görüşmede üzerinde durmak istediği konudan söz açar ve görüşmeciden bu konuda düşündüklerini ve algıladıklarını yansıtmalarını ister” (Yıldırım ve Şimşek, 2011, 121). “Açık uçlu duyarlaştırmacı görüşme içerik ve yöntem açılarından sıradan bir konuşmadan farklı değildir” (Yıldırım ve Şimşek, 2011, 121). Bu nedenle çocukların kendilerini daha rahat hissetmeleri ve daha zengin veri elde etmek amacıyla bu yöntem tercih edilmiştir.

2.1. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2016 yılında Mersin il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak hizmet veren bir anaokuluna devam eden 60-72 aylık toplam 52 çocuk oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan çocukların 26’sı erkek, 26’sı ise kızdır.

2.2. Veri Toplama Süreci

Araştırmaya başlamadan önce okul yöneticilerinden, öğretmenlerden ve çocukların velilerinden gerekli izinler alınmıştır. Araştırmada çocukların müzik ve müzik etkinliklerine yönelik düşüncelerini belirlemek amacıyla görüşme tekniği kullanılmıştır. “Clark (2010), 5 yaş altı çocuklarla gerçekleştirdiği görüşmeler ışığında, kendi deneyimleri doğrultusunda ortaya koyduğu önerilerde, görüşmelerde farklı bir ortam yerine çocuğa bildik gelen bir yerin tercih edilmesinin çocuğun kendini rahat hissetmesi açısından gerekli olduğunu belirtmiştir” (Şahin ve Dostoğlu, 2014, 618). Çocukların birbirlerinden etkilenebilecekleri düşüncesiyle her çocukla ayrı ayrı görüşmeye karar verilmiştir. Bu görüş ışığında araştırmaya katılan çocuklarla kendilerini daha rahat hissetmeleri ve ifade edebilmeleri adına eğitim fakültesinden stajyerlerin geldikleri günlerde ve tanıdıkları öğretmen adaylarıyla birlikte görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Tüm görüşmeler ses kayıt cihazına kaydedilmiştir. Görüşme sürecinin etkili ve verimli bir hale getirilmesi için “akışa göre gerekli değişiklikleri yapma, soruları konuşma tarzında sorma, teşvik edici olma ve geri bildirimde bulunma” (Yıldırım ve Şimşek, 2011, 140) gibi ilkeler dikkate alınmıştır. Bu süreçte esnek olunmaya çalışılarak alınan bilgiler doğrultusunda görüşmeler araştırmacı tarafından yürütülmüştür.

2.3. Verilerin Analizi

Araştırmada elde edilen veriler betimsel analiz tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Bu yaklaşım (Yıldırım ve Şimşek, 2011, 224) doğrultusunda yapılan görüşmelerden yola çıkarak veri analizi için bir çerçeve oluşturulmuştur. Çocuklar sorulan soruları birden çok kategori içerisinde cevaplayabilmektedir. Bu nedenle verilerin hangi temalar altında düzenleneceği belirlenmiş, ikinci aşamada veriler tanımlama amacıyla seçilerek anlamlı bir hale getirilmiş; üçüncü aşamada ise tanımlanan veriler doğrudan alıntılarla desteklenmiştir. Betimsel türden bir analizin kullanıldığı araştırmalarda görüşülen bireylerden doğrudan alıntılara yer vermek geçerlik için önemli olmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011, 257). Bu nedenle araştırmanın geçerliğini artırabilmek adına birebir alıntılar yapılarak sunulmaya çalışılmıştır. Son aşamada ise bulgular açıklanarak anlamlandırılmaya çalışılmıştır.

3. BULGULAR

Bu bölümde öğretmen adaylarından görüşme sürecinde elde edilen ve betimsel olarak analiz edilen veriler sunulmuştur. Bu doğrultuda öğretmen adaylarının düşüncelerine doğrudan alıntılarla yer verilmiştir.

Tablo 1. Çocukların “Müzik” Denildiğinde Akıllarına Gelenler

Kategori (n=52)	f
Şarkı söylemek	24
Eğlenmek	12
Zıplamak, dans etmek	9
Çalmak	2
Dinlemek	2

Araştırmaya katılan çocukların müziğe yönelik düşüncelerini öğrenmek amacıyla “sence müzik nedir? sorusu yöneltilmiştir. Çocukların ifadeleri tekrarlanma sıklığına göre tablo1’ de görülmektedir. Çocuklar müziği (f=24) “şarkı söylemek” olarak ifade etmişlerdir. “Birlikte şarkı söyleme, çocukların seslerini birbirlerine göre kontrol etmelerine ve ortak bir uyum için çaba göstermelerine, aynı etkinliği paylaşmanın zevkine varmalarına katkıda bulunmaktadır. Böylelikle çocukların sosyal ve duygusal gelişimleri desteklenmektedir. Çocuk toplu şekilde veya kendi başına şarkı söylerken her zamankinden daha farklı nefes alır ve nefesini düzenli kullanma becerisi kazanması, akciğerlerinin gelişmesini sağlar” (Okumuş, 2008, 18; Sun, 1988, 32). “Şarkı söylemesi çocuğun sesini kullanmayı öğrenmesini sağlamanın yanında sözcük dağarcığını genişletmektedir” (Ömeroğlu, 2006, 17).

Merrill’e (2002) göre; çocuklar şarkı söylemeyi, çok severler. Bireysel ya da grup olarak şarkı söylemek, tüm çocuklar için, özgürlük duygusu veren bir deneyim sağlar, neşe ve canlılık verir. Aynı zamanda, çocukların gözleme, anlama ve anlatma yeteneklerini geliştirdiği gibi sosyal ilişkilerinin gelişmesini de sağlar. Elde edilen diğer bulgular doğrultusunda çocukların müziği eğlenmek (f=12), zıplamak, dans etmek (f=9), çalmak (f=2) ve dinlemek (f=2) olarak ifade ettikleri görülmektedir.

Çocuklar şarkı söyleme, çalgı çalma ve dans etme sırasında pek çok şeyi algırlar, pek çok bilgi ve deneyim kazanırlar. Örneğin, bu çalışmalar sırasında kendi yeterliliklerinin farkına varırlar, bir gruba ait

olma bilinci kazanırlar, yardımlaşma ve paylaşmayı öğrenirler, müziğin ritmine uygun hareket üretebilirler, duygularını müzik aracılığı ile ifade edebilirler, müzik sevgisi kazanabilirler, iyi dinleme becerisi geliştirirler, el-göz koordinasyonu kazanabilirler (Artan, 2002 ,Akt., Öztürk, 2008, 46). “Çocuklar müziğin içinde kendilerini rahatça ifade edip, oynayıp, hareket ederken aynı zamanda genel algı, motor, sözlü iletişim, sosyal davranış becerilerini geliştirme ve dikkat sürelerini artırma fırsatı yakalarlar” (Denac, 2007; Akt., Ayan ve Kaya, 2016, 465-466).

Araştırmaya katılan çocukların tamamı (n=52) müziği ve müzik etkinliklerini sevdiklerini ifade etmişlerdir. Elde edilen bu sonuç başka araştırma sonuçlarıyla da benzerlik göstermektedir. Temmerman’ın (2000) 5 yaşındaki çocukları kapsayan araştırmasında, çocukların müzik etkinliklerini sevdiği ve ilgilendikleri belirtilmektedir.

Tablo 2. Çocukların Müzik Aletlerini Tanıma Durumları

(n=52)	f
Davul	32
Gitar	23
Piyano	14
Flüt	14
Keman	12
Tef	7
Marakas	7
Saz (Bağlama)	5
Kemençe	4
Mızıka	3
El zili, zil	3
Düdük	3
Ksilofon	2
Darbuka	2
Trompet	2
Bateri	1
Org	1
Panflüt	1
Trampet	1

Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan çocukların büyük çoğunluğunun (f=32) tanıdığı müzik aleti “davul” dur. Çocukların en çok bildikleri diğer çalgıların ise “gitar” (f=23), “piyano” (f=14), “flüt” (f=14) ve “keman” (f=12) olduğu görülmektedir. “5- 6 yaş döneminde çocuklarda vurmalı müzik aletlerini çalma becerisi gelişir, müzik aletlerini hayali olarak kullanmaya başlayabilir. Müziği tanımlamak ve tartışmak için yeterli kelime hazinesi kazanmaya başlar. Müzik aleti çalınırken düzgün ritim vuruşları yapabilir. Başka kişilerle şarkı söylemeye isteklidir” (Ürfioğlu, 1989, 11).

Araştırmaya katılan çocukların müzik aletlerini betimleme biçimlerinden örnekler aşağıda yer verilmiştir:

Müzik aleti: “Çalınan birşey, ses çıkarıyor.” (Erkek)

Davul: “Yuvarlak şekli var, böyle sopaları var, sopalarıyla vuruyorsun.” (Erkek)

“Onun bir ipi var. Şuramıza takıyoruz (boynunu gösteriyor), sonra sapları var, vuruyoruz. Bum bum diye ses çıkarıyor.” (Erkek)

Gitar: “Böyle tutuyorsun, şurda ipleri var.” (Erkek)

“Ortada teller var.” (Erkek)

Flüt: “Mesela flüt. Şöyle üstünde minik minik noktaları var, böyle basıyorsun (parmaklarıyla gösteriyor), çalınıyor.” (Kız)

Piyano: “Piyanonun içinde boruları var. Bunların delikten ses çıkıyor.” (Erkek)

Tablo 3. Çocukların Çalmak İstedikleri Müzik Aletlerinin Dağılımı

(n=29)	f
Gitar	10
Piyano	5
Keman	3
Trampet	2
Flüt	2
Bateri	1

“Müzik aletlerini kullanırken çocuk, enerjisini olumlu yollarla dışa yansıtmakta sesleri keşfetmekte kendi ritimlerini yaratmakta ve çalgı çalma becerisi kazanmaktadır. Bu da çocuğun başarı ve güven duygusunu geliştirmektedir” (Şen, 2006). Tablo 3 incelendiğinde, araştırmaya katılan çocukların en çok çalmak istedikleri müzik aletinin gitar (f=10) olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Çocukların En Çok Sevdikleri Müzik Etkinlikleri

(n=35)	f
Şarkı söyleme	21
Ritim etkinlikleri (el vurma, kaşıkla ritim)	10
Yapılmaması	3

Tablo 4 incelendiğinde, araştırmaya katılan çocukların en çok sevdikleri müzik etkinliklerinin şarkı söyleme (f=21) ve ritim etkinlikleri (f=10) olduğu görülmektedir. Çocukların doğal olarak şarkı söylemeyi, hareket etmeyi, dans etmeyi, çalgıları keşfetmeyi ve oyun seslerini icat etmeyi çok severler (Mueller, 2003; Tarnowski, 1999; Akt, Kim, 2007, 22). Erken çocukluk eğitimi kapsamında, müzik etkinlikleri genellikle şarkı söylemeyi, dinlemeyi, müzik aletlerini çalmayı ve dans etmeyi / hareket etmeyi ifade eder (Kontos vd., 2002).

Tablo 5. Çocukların Sınıflarında Bulunan Müzik Aletleri

(n=29)	f
Davul	24
Marakas	8
Tef	7
Gitar	3
Flüt	2

Tablo 5 incelendiğinde, araştırmaya katılan çocukların sınıflarında en çok bulunan müzik aletinin davul (f=24) olduğunu ifade ettikleri görülmektedir. Bu sonuç çocukların en çok tanıdıkları müzik aletinin davul (f=32) olması sonucuyla paralellik göstermektedir (tablo 2’de görülmektedir).

MEB (2013) okul öncesi eğitim programı kapsamında okul öncesi eğitiminin yapıldığı sınıf ortamında bulunması gereken çalgıların; vurmali çalgılardan (Orff çalgıları) glockenspiel, metalofon, ksilofon, ritim (tartım) çubuğu, kastanyet, marakas, agogo, çelik üçgen, ziller, davul, tef bulundurulması, öğretmenin kullanması için ise piyano, org, gitar, keman, blok flüt, melodika çalgılarının, çocuklarla kullanmak üzere ise CD çalar, klasik müzik CD’leri, çocuk şarkıları CD’leri ve müzik kitaplarının bulunması gerektiği anlaşılmaktadır.

Tablo 6. Çocukların Sınıflarında Yapılan Müzik Etkinlikleri

(n=29)	f
Şarkı söyleme	20
Oyun-Dans	10
Ritim Etkinlikleri (El vurma, kaşık,v.b)	5
Müzik aletleri çalma	3
Yapılmıyor	1

Tablo 6 incelendiğinde; okul öncesi çocuklarının sınıflarında en çok yaptıkları müzik etkinliklerinin şarkı söyleme (f=20) ve oyun-dans (f=10) olduğu görülmektedir. Araştırmaya katılan bazı öğrencilerin müzik etkinlikleri ile ilgili düşüncelerine aşağıda yer verilmiştir.

Araştırmacı: "Müzik etkinliklerinde neler yapıyorsunuz?"

H: "Gözlerimizi kapatıyoruz, sesleri anlıyoruz, eğlenceli geçiyor." (Erkek)

E: "Müziği açıyoruz, dans ediyoruz" (Erkek)

4. TARTIŞMA

Okul öncesi çocukların müzik ve müzik etkinliklerine yönelik bakış açılarını belirlemek amacıyla yürütülen araştırma sonucu çocukların tamamı müziği sevdiklerini ifade etmişlerdir. Bu sonuç başka araştırma sonuçlarıyla (Fox, 2000; Gruhn, 2002; Snyder, 1997; Temmerman, 2000) benzerlik göstermektedir.

"Çocukların erken yıllardan itibaren deneyimlediği müzikal beceriler; müzik dinleme, şarkı söyleme, bedensel hareket ve dans, müzikli oyun, çalgı çalma ve estetik yaratımdır" (Akt. Kandir ve Türkoğlu, 2015, 339). Araştırmaya katılan çocuklar müziği "şarkı söylemek", en çok sevdikleri müzik etkinliklerinin ise şarkı söyleme ve ritim etkinlikleri olduğunu ifade etmişlerdir. Nardo, Custodero, Persellin, ve Brink Fox (2006) tarafından Amerika Birleşik Devletlerinde yürütülen araştırma sonuçları da elde edilen sonuçlarla benzerlik göstermektedir. İlgili araştırmada okul öncesi kurumlarında %93 oranında şarkı söyleme etkinliğinin gerçekleştiği sonucuna ulaşılmıştır. Literatür incelendiğinde; ritim etkinliklerinin işitme, dikkat ve disiplini geliştirdiği, eşlik etme, birlikte söyleme ve hareket etme ve koordinasyon gibi becerilerin gelişimini desteklediği (Öztürk, 2005) yönünde görüşler karşımıza çıkmaktadır. Bulut ve Aktaş (2014), Sözbir ve Çakmak (2016) araştırmaları sonucu öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun sınıflarındaki müzik etkinlikleri içerisinde ritim çalışmalarını uyguladıklarını ifade etmektedirler. Güler'in (2006) araştırmasında ise okul öncesi öğretmenlerinin müziksel etkinlikleri arasında en çok şarkı söyleme/ dinleme etkinliklerinin bulunduğu, ikinci sırada müzikli oyun ve üçüncü sırada ise ritim çalışmalarının olduğu görülmüştür. Elde edilen araştırma sonuçları Bowles (1998) ile benzerlik göstermektedir. Bowles'in araştırmasında çocuklardan en sevdikleri müzik etkinliklerini seçmeleri istendiğinde bir müzik aleti çalmak, şarkı söylemek, yaratıcı dans çalışmaları, müzik dinlemek, müzik yapmak, müzik hakkında konuşmak olarak ifade etmişlerdir.

Araştırmadan elde edilen bir başka sonuca göre çocukların en çok tanıdığı ve sınıflarında en çok bulunan müzik aletinin "davul" olduğu; en çok bildikleri diğer çalgıların ise "gitar", "piyano", "flüt" ve "keman" olduğu görülmüştür. Ayrıca araştırmaya katılan çocuklar en çok çalmak istedikleri müzik aletinin gitar olduğunu belirtmişlerdir. Turla'nın (1995) okul öncesi öğretmenleriyle yapmış olduğu araştırma sonuçları öğretmenlerin sınıflarında çalgı olarak öncelikle tefi ve marakası tercih ettiklerini göstermektedir. Altaş'ın (2006) yaptığı araştırma sonucunda, anasınıflarındaki müzik köşelerinde bulunan çalgılar; tef, marakas, trampet ve ritim çubukları olarak belirtilmiştir. Nardo, Custodero, Persellin, ve Brink Fox (2006) tarafından Amerika Birleşik Devletlerinde yürütülen araştırma sonuçlarında da benzer bulgulara rastlanmaktadır. Bu bulgular araştırma sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Çocuklar ritim çalgılarının (marakas, tef, v.b) sınıflarında bulunduğunu ifade etmişlerdir.

Okul öncesi çocuklar sınıflarında en çok yaptıkları müzik etkinliklerinin şarkı söyleme ve oyun-dans olduğunu belirtmişlerdir. Elde edilen bu sonuç Ehrlin ve Tivenius (2018), Giles ve Fergo (2004) ile Sönmezöz ve Hakyol (2016) tarafından gerçekleştirilen araştırma sonuçlarıyla da örtüşmektedir. Bu araştırmalarda okul öncesi kurumlarda müzik etkinlikleri içerisinde en çok şarkı söyleme, dans ve hareket aktivitelerine yer verildiği görülmüştür. Çocukların müzik ve dans etkinliklerinin sadece motor becerilerini geliştirmeye katkıda bulunmadığı (Henriksson-Macaulay ve Welch, 2015), aynı zamanda sosyal yeteneklerini geliştirdiği, içsel (utangaçlık ve kaygı) ve dışsal (agresif davranışlar) problemlerini azalttığı (Lobo ve Winsler, 2006) ifade edilmektedir. "Müzik, dans ve drama, okulöncesi eğitiminde vazgeçilmez bir araçtır. Çocuk bu etkinlikleri yaparken onu yaşamı boyunca etkileyecek bilgi, beceri ve girişimciliği kazanacaktır" (Güler, 2006, 19).

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmaya katılan çocukların tamamı müziği sevdiklerini, müziği "şarkı söylemek", en çok sevdikleri müzik etkinliklerinin ise şarkı söyleme ve ritim etkinlikleri olduğunu ifade etmişlerdir. Araştırmadan elde edilen bir başka sonuca göre çocukların en çok tanıdığı ve sınıflarında en çok bulunan müzik aletinin "davul" olduğu; en çok bildikleri diğer çalgıların ise "gitar", "piyano", "flüt" ve "keman" olduğu görülmüştür. Ayrıca araştırmaya katılan çocuklar en çok çalmak istedikleri müzik aletinin gitar olduğunu belirtmişlerdir.

Okul öncesinde “çocuğun müzikle ilgilenmesine, yeteneği doğrultusunda geliştirilmesine ve tümüyle müziği sevmesine elverişli bir ortam hazırlamak gerekmektedir” (Sun ve Seyrek, 1993, 25). “Müziği seven çocuk insanı sever, insanları, toplumu sever, yaşamı sever, eşsiz bir ruh kudreti ve zenginliği kazanır” (Yönetken, 1996, 20). Yönetken’in de belirttiği gibi çocuklarımızı, gençlerimizi müziğe, müzik etkinliklerine yönlendirmemiz gerektiği düşünülmektedir. Bu noktada okul öncesi öğretmenlerine büyük sorumluluklar düşmektedir. Yapılan birçok araştırmada (Ehrlin ve Tivenius 2018, Garvis ve Pendergast, 2011; Hallam ve diğ., 2009; Russell-Bowie, 2009) okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliklerinde kendilerini yetersiz hissettiklerini ortaya koymaktadır. Öğretmenler öncelikle çocuklara iyi bir model olabilmeli, çocukları motive edebilmeli, müzik etkinliklerini planlayabilmeli, bir çalgı çalabilmeli ve etkinlikleri uygulayabilme becerisine sahip olmalıdır. İlgili literatür incelendiğinde (Bulut ve Aktaş, 2014; Ehrlin ve Gustavsson, 2015; Güler, 2006; Koca, 2016, Sönmez ve Hakyol, 2016; Sözbir ve Çakmak, 2016), okulöncesinde müzik ve müzik etkinliklerinin mevcut durumuna yönelik birçok araştırma karşımıza çıkmaktadır. Ancak bu araştırmalar daha çok öğretmen ve öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilmiştir. Okul öncesinde müzik ve yeri ile ilgili çalışmaların bir de çocukların gözüyle ve bakış açılarıyla yansıtılmasının önemli olduğu düşünülmektedir. Araştırma Mersin il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak hizmet veren bir anaokuluna devam eden 60-72 aylık toplam 52 çocuk ve görüşme esnasında çocuklara yöneltilen sorular ile sınırlıdır. Bu nedenle benzer araştırmaların farklı illerde, farklı yöntemlerle ve farklı örneklem gruplarıyla yapılması önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Altaş, B. (2006). *Anasınıfı öğretmenlerinin müzik eğitimine yönelik algıladıkları yeterlilikler ve müzik eğitimi ortamına yönelik düşünceleri*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Ayan, B. E. ve Kaya, S. (2016). Okul öncesinde müzik ve hareketin öğrenme üzerindeki etkisi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(1),463-480.
- Bowles, C. L. (1998). Music activity preferences of elementary students. *Journal of Research in Music Education*, 46 (2), 193-207.
- Bulut, D. ve Aktaş, A. (2014). Okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliklerini uygulama durumları (Niğde ili örneği). *The Journal of Academic Social Science Studies*, 25(1), 21-34.
- Clark, A. (2005). “Talking and Listening to Children”, *Children’s Spaces*, (ed.) Mark Dudek, Oxford: Architectural Press, 1-13.
- Clark, A. (2010). *Transforming Children’s Spaces, Children’s and Adults’ Participation in Designing Learning Environments*, Abingdon, Oxon: Routledge.
- DeNora, T. (2000). *Music in everyday life*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Ehrlin, A. ve Tivenius, O. (2018). Music in preschool class: A quantitative study of factors that determine the extent of music in daily work in Swedish preschool classes. *International Journal of Music Education*, 36(1), 17-33. doi: 10.1177/0255761417689920.
- Ehrlin, A. ve Gustavsson, H. (2015). The Importance of Music in Preschool Education. *Australian Journal of Teacher Education*, 40(7), 32-42. <http://dx.doi.org/10.14221/ajte.2015v40n7.3Fox>, D. B. (2000). Music and the baby’s brain. *Music Educators Journal*, 87(2), 23-28.
- Garvis, S. ve Pendergast, D. (2011). An investigation of early childhood teacher self-efficacy beliefs in teaching of arts education. *International Journal of Education & the Arts*, 12(9), 1-15.
- Giles, A. M. ve Fergo, D. R. J. (2004). An inventory of music activities used by elementary classroom teachers: An exploratory study. *Applications of research in Music Education*, 22(2), 13-22.
- Gruhn, W. (2002). Phases and stages in early music learning. A longitudinal study on the development of young children’s musical potential. *Music Education Research*, 4(1), 51-70.
- Güler, N. (2006). *Okulöncesi öğretmenlerin müzik etkinliklerini gerçekleştirme durumları ve eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Eskişehir.
- Hallam, S., Burnard, P., Robertson, A., Saleh, C., Davies, V., Rogers, L. ve Kokatsaki, D. (2009). Trainee primary-school teachers’ perceptions of their effectiveness in teaching music. *Music Education Research*, 11(2), 221-240.
- Henriksson-Macaulay, L. ve Welch, G. (2015). The musical key to babies’ cognitive and social development. *The International Journal of Birth and Parent Education*, 2(2), 21-25.
- Hikiji, R. (2005). *A música e o risco*. [Music and social risk]. São Paulo, Brazil: EDUSP.
- Ilari, B. (2016). Music in the early years: Pathways into the social world. *Research Studies in Music Education*, 38(1), 23-39. doi: 10.1177/1321103X16642631
- Kandır, A.ve Türkoğlu, D. (2015). Meb 2013 okul öncesi eğitim programının müzikal becerilerin gelişimi yönünden değerlendirilmesi. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*,1 (2), 339-350. www.sbfdergi.hacettepe.edu.tr/article/viewFile/5000127491/5000117108
- Kim, H.K. (2007). *Early childhood preservice teachers’ beliefs about music, developmentally appropriate practice, and the relationship between music and developmentally appropriate practice*. Unpublished PHD dissertation. University of Florida.
- Koelsch, S. (2010). From social contact to social cohesion: the 7 Cs. *Music & Medicine*, 5(4), 204-219. doi:10.1177/1943862113508588
- Koca, Ş. (2016). Öğretmen adaylarının bakış açısıyla okul öncesi kurumlarda müzik etkinliklerinin değerlendirilmesi. *The Journal of International Social Research*, 9(47),654-660.
- Kontos, S., Burchinal, M., Howes, C., Wisseh, S. ve Galinsky, E. (2002). An eco-behavioral approach to examining the contextual effects of early childhood classrooms. *Early Childhood Research Quarterly*, 17(2), 239-258. [http://dx.doi.org/10.1016/S0885-2006\(02\)00147-3](http://dx.doi.org/10.1016/S0885-2006(02)00147-3)
- Lobo, Y. B. ve Winsler, A. (2006). The effects of a creative dance and movement program on the social competence of Head Start preschoolers. *Social Development*, 15(3), 501-519. <http://dx.doi.org/10.1111/j.1467-9507.2006.00353.x>
- MEB. (2012). *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi, Müzik Etkinlikleri (Erken Çocuklukta Program)*, Ankara: MEB Yayınları. [http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/M%C3%BCzik%20Etkinlikleri%20\(Erken%20C%C3%87ocuklukta%20Program\).pdf](http://www.megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/moduller_pdf/M%C3%BCzik%20Etkinlikleri%20(Erken%20C%C3%87ocuklukta%20Program).pdf)
- MEB. (2013). *Okul Öncesi Eğitim Programı*. Ankara: MEB Yayınları.
- Merrill, J. D. (2002). Successful singing for all in the elementary grades. *Music Educators Journal*,89 (2).

- Mueller, A. K. (2003). Making connections between movement and music for young children. *General Music Today*, 16(3) 1-5.
- Nardo, R. L., Custodero, L. A., Persellin, D. C. ve Brink Fox, D. (2006). Looking back, looking forward: A report on early childhood music education in accredited American preschool. *Journal of Research in Music Education*, 54, 278-292.
- Okumuş, M. (2008). *Okul öncesi dönem 4-6 yaş grubu çocukların müziksel yaşantılarına popüler müziklerin etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Samsun.
- Ömeroğlu, E., Ersoy, Ö., Şahin, F., Kandır, A. ve Turla, A. (2006). *Müziğin Okul Öncesi Eğitimde Kullanılması*. Ankara: Kök Yayıncılık.
- Öztürk, A. (2008). *Okul öncesi kurumlarda uygulanan müzik eğitiminin öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Öztürk, A. (2005). *Okulöncesi Eğitimde Müzik*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Öztürk, F. (1996). *Okul öncesi dönem 5-6 yaş grubu müzik eğitiminde dramanın kullanımının etkinliği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. A. Ü. Sosyal Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Russell-Bowie, D. E. (2009). What me? Teach music to my primary class? Challenges to teaching music in primary schools in five countries. *Music Education Research*, 11(1), 23-36.
- Snyder, S. (1997). Developing musical intelligence: Why and how. *Early Childhood Education Journal*, 24(3), 165-171.
- Sönmezöz, F. ve Hakyol, F.L. (2016). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki müzik eğitiminin okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 4 (26), 194-217.
- Sözber, S.A ve Çakmak, Ö. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinlikleri hakkındaki görüşleri. *Sosyal Bilimler Dergisi / The Journal of Social Science*, 3(6), 367-378.
- Sun, M.ve Seyrek, H. (1993). *Okulöncesi Eğitimde Müzik*, Mey Yayınları, İzmir.
- Şahin, B.E ve Dostoğlu, N. (2014). Erken çocukluk döneminde çocukların araştırma sürecine katılımı. *The Journal of International Social Research*, 7(35),609-620.
- Şen, Y. (2006). Okul öncesi dönemde çocuğun gelişiminde müziğin önemi. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*,7 (1), 337-343.
- Tarnowski, S. (1999). Musical play and young children. *Music Educators Journal*, 86 (1), 26-9.
- Temmerman, N. (2000). An investigation of the music activity preferences of preschool children. *British Journal of Music Education*, 17(1), 51-60.
- Turla, A. (1995). *Okulöncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin sanat etkinliklerini planlama, uygulama ve değerlendirme becerilerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ürfioğlu, A. (1989). *Bebeklik ve Okul Öncesi Dönemde Müziğin Gelişimi ve Eğitimi*. İstanbul: Ya-Pa Yayınları.
- Willems, E. (2011). Las bases psicológicas de la educaci'on musical. Editorial Paid'os.
- Winsler, A., Ducenne, L. ve Khoury, A. (2011). Singing one's way to self-regulation: The role of early music and movement curricula and private speech. *Early Education & Development*, 22(2), 274-304.doi:10.1080/10409280903585739
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık
- Yönetken, H.B. (1996). *Türkiye'de Müzik Eğitiminin Önemi, Müzik Öğretimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.